

REPUBLIKA SRBIJA
REPUBLIČKA AGENCIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE
11000 Beograd
Višnjićeva 8

Predmet: - Primedbe, pitanja i sugestije u vezi radne verzije nacrtu Pravilnika o uslovima za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija po režimu opšteg ovlašćenja

U vezi javnih konsultacija koje sprovodi Republička agencija za telekomunikacije Republike Srbije, u periodu od 19.01. do 31.02.2009. godine, u pogledu radne verzije Nacrta Pravilnika o uslovima za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija po režimu opšteg ovlašćenja (u daljem tekstu: Nacrt Pravilnika), dostavljamo u pismenom obliku naša pitanja, zapažanja i sugestije koje se tiču navedene radne verzije.

U načelu, želimo da konstatujemo da Nacrt Pravilnika nastoji da sveobuhvatno uredi uslove u pogledu obavljanja delatnosti elektronskih komunikacija.

Ovakav pristup je svakako dobar s obzirom da Zakon o elektronskim komunikacijama, u pojedinim delovima samo preliminarno ili na opšti način uređuje određena pitanja, ostavljajući na dalje preciziranje i razradu ovih delova nadležnim organima sa konačnim rezultatom koji se ogleda u donošenju adekvatnih podzakonskih akata. Međutim, smatramo da je tom prilikom neophodno izbeći da data rešenja uređuju i materiju regulisanu drugim važećim zakonima i podzakonskim aktima, na primer u delu koji se odnosi na zaštitu životne sredine, merenje različitih vrsta zračenja ili na promotivne aktivnosti i oglašavanje operatora koje su već obuhvaćene postojećim propisima, kao što su Zakon o javnom oglašavanju, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o trgovini, Zakon o zaštiti životne sredine i dr. Ovo posebno imajući u vidu da su ti zakoni *lex specialis* u oblasti koju regulišu, te smatramo da je bolje rešenje da se Nacrt Pravilnika, u određenim delovima, poziva na te *lex specialis* zakone.

Takođe, radi izbegavanja naknadnih tumačenja, neophodna su i preciziranja u pojedinim delovima Nacrta Pravilnika, npr. u pogledu zahteva organa odbrane, bezbednosti i službi za hitne intervencije ili učešće u finansiranju univerzalnog servisa, jer iste nameću dodatne obaveze operatorima, koje se ne odnose prevashodno na obavljanje komercijalnih usluga s njihove strane.

Najzad, smatramo da treba dodatno precizirati obim i rokove primene Nacrta Pravilnika na već postojeće operatore koji su dobili od Agencije odobrenja za vršenje usluga koje pružaju. Primera radi, ako je Nacrtom Pravilnika naložena određena obaveza operatoru u određenom roku od prijave, treba precizirati kako se takva odredba primenjuje na operatora koji već ima odobrenje.

U nastavku, navodimo konkretna pitanja, sugestije i predloge prema tačkama kako sledi:

1. U članu 13. stav 1. **tačka 2)**, navodi se da je operator između ostalog dužan da elektronske komunikacione mreže i pripadajuća sredstva projektuje, gradi ili

postavlja, koristi i održava u skladu sa zakonom kojim se uređuje prostorno planiranje i izgradnja. Molimo Vas da pobliže objasnite značenje ovih odredbi imajući u vidu da je do sada Republička agencija za telekomunikacije radi postavlja elektronske komunikacione mreže izdavala tehničke sertifikate i mrežne dozvole, ne zahtevajući nužno kao prethodni uslov ispunjenje brojnih obaveza u pogledu pribavljanja dozvola određenih po osnovu Zakona o planiranju i izgradnji. Takođe, u istom članu, u stavu 5., nije jasna svrha da operatori koji obezbeđuju pasivnu infrastrukturu (kablovska kanalizacija, pasivni optički kablovi – dark fiber, stubovi) dostavljaju Agenciji i podatke o infrastrukturi koju nameravaju da daju na korišćenje drugim operatorima, odnosno o kakvim je podacima reč i kada i u kom roku se isti dostavljaju, imajući u vidu da Agencija upravo kroz tehničke sertifikate i mrežne dozvole ima apsolutni uvid u infrastrukturu operatora.

2. U članu 19. stav 2. u kojem stoji da su operatori dužni da delatnost elektronskih komunikacija obavljaju, između ostalog i u skladu sa propisanim opštim uslovima za obavljanje delatnosti, molimo da precizirate da li se radi o opštim uslovima koje donosi i objavljuje operator.
3. U pogledu člana 20. smatramo da bi bilo neophodno definisati parametre koje Agencija mora da poštuje prilikom utvrđivanja tehničkih i komercijalnih uslova u slučaju nepostizanja dogovora između operatora u vezi sa međupovezivanjem, odnosno pristupom. Neki od parametara bi mogli biti već zaključeni ugovori sa trećim licima operatora koji daje pristup, cene takvih usluga u okruženju i sl.
4. U vezi člana 22. molimo za dodatno tumačenje na koji način bi se sprovodilo ovakvo međupovezivanje? Napominjemo, da postoji bojazan da bi se na ovaj način mogli ograničiti elektronski komunikacioni kapaciteti kojima operator raspolaže što bi imalo znatni uticaj na usluge koje taj operator pruža korisnicima, te treba biti dodatno oprezan u utvrđivanju potrebe za ovim u svakom konkretnom od opisanih slučajeva, kao i obezbediti da deo neophodnih kapaciteta ostaje operatoru kako bi bio u mogućnosti da izvršava svoje obaveze po pretplatničkim ugovorima i pruža usluge pretplatnicima.
5. U vezi člana 26., obaveze prenosa medijskih sadržaja od opšteg interesa, molimo da pojasnite u kom slučaju se primenjuju ove odredbe i da precizirate koji su kriterijumi na osnovu kojih Agencija određuje operatora za distribuciju medijskih sadržaja koje taj operator dužan da prenosi, kao i da li bi se ova obaveza odnosila na jednog konkretnog operatora ili na sve operatore koji distribuiraju radijski i televizijski program.
6. U pogledu člana 28., kao i drugih članova koji zatim slede, smatramo da Agencija treba na minimalan način da se reguliše ovu oblast imajući u vidu je materija promovisanja usluga već uređena Zakonom o javnom oglašavanju, Zakonom o zaštiti potrošača, te da odredbe u ovom delu u njihovoj primeni mogu doći u sukob sa nabrojanim, kao i sa drugim propisima, a koji su kako smo već napred napomenuli *lex specialis* za oblast koju regulišu. Na primer, odredbe stavova 9. i 10, da promotivni materijal koji se samo sluša, bez vizuelne interpretacije (npr. radio reklama), mora sadržati informaciju o ceni, pročitano jasno i polagano, isto kao i vizuelne prezentacije koje moraju biti dovoljno velike i polagane da se mogu pročitati i razumeti kod uobičajene udaljenosti od ekrana i da moraju biti izgovorene polagano i jasno, zadiru u već postojeće obrasce promovisanja i reklamiranja usluga i neuobičajeni su u današnjem poslovanju.

Dodatno, odredbe stava 4. gde je navedeno da posebne koristi koje se ostvaruju upotrebom usluga ne smeju biti označene kao „besplatne“, nego kao poklon koji se dobija za korišćenje usluge, suštinski ne predstavljaju oblast kojom bi Agencija trebalo da se bavi, jer praktično govori se samo o različitim poreskim aspektima. *

- Takodje, u pogledu člana 29. smatramo da nije neophodno da svaki oglas za uslugu sadrži detaljan opis usluge, cene i dr., jer bi se time izgubio smisao oglasa, imajući u vidu da operator ovo uređuje drugim javno dostupnim dokumentima kao što su opšti uslovi, specifikacije, ponude sa cenovnicima i sl.
7. U pogledu poslednjeg stava člana 28. molimo za pojašnjenje da li se ove odredbe odnose samo na telefonske usluge?
 8. Odredbe poglavlja 12.4. Ugovor između operatora i pretplatnika vrlo su bitne, te želimo da ovome damo poseban akcenat našim sugestijama. U članu 30. stav 2. tačka 3 smatramo da posle reči „u bilo koje svrhe sem neophodnih za pružanje usluge“, treba da stoji „i naplate potraživanja“.
 9. U pretposlednjem stavu istog člana 30, neprihvatljive su odredbe o nemogućnosti privremene obustave ili raskida ugovora, ako je pretplatnik povredio odredbe nekog drugog ugovora istih strana, odnosno od ovih odredbi moralo bi da budu izuzeti slučajevi kada davanje prve usluge predstavlja **prethodni neophodan tehnički uslov** (npr. Kablovska infrastruktura je neophodan prethodni tehnički uslov za pružanje usluge kablovskog Interneta, te ukoliko pretplatnik ne poštuje obaveze ugovora koji se odnosi na kablovsku infrastrukturu, po suštini stvari i tehničkoj povezanosti, nije moguće takvom pretplatniku nesmetano nastaviti pružanje usluge kablovskog Interneta).
 10. U vezi člana 32 **stav 2** smatramo da bi i ove odredbe trebalo prilagoditi s obzirom da ista mogućnost raskida ne bi trebala važiti za pretplatnika koji je prilikom zaključenja ugovora dobio određene pogodnosti u vidu oslobođenja plaćanja uvođenja usluge, popuste na usluge i sl., jer bi na takav način pretplatnici koji prilikom zaključenja nisu dobili ove pogodnosti, imali nepovoljniji položaj što bi bilo u suprotnosti sa Zakonom o potrošačima. Takođe, operator ne može da garantuje stalnu i nepromenjivu specifikaciju usluge odnosno sadržaj paketa, npr. programskih kanala, jer ista zavisi od uslova na tržištu, kao i mnogobrojnih drugih uslova, te je i ovde potrebno naći određeni balans koji odgovara kako pretplatniku, tako i operatoru, a koji smatramo da bi mogao biti u određivanju minimalnog broja TV kanala u specifikaciji.
 11. Smatramo da je rok od 48 sati u članu 33. prekratak kada su u pitanju veće havarije, posebno ukoliko su iste na celom sistemu, te bi u ovom slučaju trebalo odrediti duži rok.
 12. U pogledu člana 42 u poslednjem stavu smatramo da na kraju stava, posle zapete, treba da stoje reči „izuzev ako prestane da izvršava dalje svoje obaveze iz pretplatničkog ugovora“, a iz razloga što bi pretplatnik mogao nastaviti da neredovno i u nepotpunosti izvršava svoje ugovorne obaveze.

Najzad, nadamo se da ćemo u zakazanim terminima održavanja okruglog stola i prilikom dodatnih konsultacija, efikasno razrešiti sve navedene dileme, kao i druga pitanja koja se eventualno naknadno pojave, te zajednički doći do konačnog teksta predmetnog Pravilnika.

S poštovanjem,

U Beogradu, dana 21.01.2011. godine

SBB d.o.o. Beograd

D. Pripović
Dragica Pripović-Chaffey
gen.direktor

